

ÖZET: 1416 sayılı Kanun kapsamında yurt dışında lisansüstü eğitim amacıyla geçirilen sürelerin memuriyetten sayılmasını düzenleyen hükümlerin 2914 sayılı Kanuna tabi görev yapan öğretim elemanları hakkında uygulanıp uygulanmayacağına ilişkin (15/05/2014-2339)

1416 sayılı Kanun kapsamında yurt dışında lisansüstü eğitim amacıyla geçirilen sürelerin memuriyetten sayılmasını düzenleyen hükümlerin 2914 sayılı Kanuna tabi görev yapan öğretim elemanları hakkında uygulanıp uygulanmayacağı hususunda görüş talep eden ilgi yazı ve ekleri incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 1/3/2014 tarihli ve 6528 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi ile değiştirilen 1416 sayılı Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanunun 21 inci maddesinde **“Bu Kanun uyarınca mecburi hizmet karşılığı yurt dışına gönderilenler öğrenimlerini başarıyla tamamladıktan sonra mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmek üzere, adlarına gönderildikleri kurumların ilgili kadrolarına atanır.**

Millî Eğitim Bakanlığı adına bu Kanun kapsamında yurt dışına gönderilenlerden gönderildikleri ülkede doktora öğrenimlerini tamamladıktan sonra mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmek üzere yurda dönenler Millî Eğitim Uzmanı kadrolarına atanır.

Bu kişilerin yurt dışında lisansüstü eğitim amacıyla geçirdikleri sürelerin tamamı memuriyette geçmiş sayılarak, bu sürelerin her yılı bir kademe ilerlemesine ve her üç yılı bir derece yükselmesine esas olacak şekilde değerlendirilir ve 657 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin (B) fıkrasında öngörülen çalışma sürelerinin hesabında da dikkate alınır...” hükmüne ve aynı Kanunun 4 üncü maddesi ile 1416 sayılı Kanuna eklenen geçici 3 üncü maddesinde de **“21 inci madde hükümlerinden, yurt dışına eğitim amacıyla gönderilenlerden öğrenimlerini tamamlayıp mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmeye başlayanlar (bu yükümlülüklerini bitirenler dâhil) ile hâlen yurt dışında eğitimlerine devam edenler de yararlandırılır...”** hükmüne yer verilmiştir.

Mezkur Kanuna dayanılarak 29/1/1993 tarihli ve 93/4074 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Türk Öğrencilerin Yabancı Ülkelerde Öğrenimleri Hakkında Yönetmelik 22/02/1993 tarihli ve 21504 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu Yönetmeliğin “Kapsam” başlıklı 2 nci maddesinde yer alan **“Bu Yönetmelik; yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanı ile kamu kurum ve kuruluşlarının yetişmiş insan kaynağı ihtiyacını karşılamak üzere resmi-burslu statüde lisans ve lisansüstü öğrenim görmek üzere Millî Eğitim Bakanlığınca sınavla yurtdışına gönderilenler ile kendi hesaplarına özel öğrenci statüsünde ön lisans, lisans ve lisansüstü öğrenim gören Türk öğrencileri kapsar.”** hükmünden yükseköğretim kurumlarında istihdam edilmek üzere 2914 sayılı Yüksek Öğretim Personel Kanununa tabi öğretim elemanlarının da 1416 sayılı Kanun kapsamında yurtdışına gönderilebildiği anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan, aynı Yönetmeliğin “Tanımlar” başlıklı 4 üncü maddesinde esas öğrenimin, ihtiyaç duyulan hallerde görülen dil, hazırlık veya telafi öğreniminden sonra başlayan öğrenimi; lisansüstü öğrenimin, lisans öğrenimine dayalı yüksek lisans, doktora, tıpta uzmanlık ve sanatta yeterlilik eğitimini ifade edeceği belirtilmekte olup, “Öğrenim Süresi” başlıklı 16 ncı maddesinde **“Öğrencilerin ön lisans ve lisans düzeyindeki öğrenimlerini programlarında gösterilen sürelerde, yüksek lisans düzeyindeki öğrenimlerini iki, doktora düzeyindeki öğrenimlerini de dört yılda tamamlamaları esastır.**

Ortaöğretim ve yükseköğretim sistemlerindeki yapı ve işleyiş farklılıkları nedeniyle belirtilen sürelere uygunluk göstermeyen ülke üniversitelerinde öğrenim

gören öğrenciler için birinci fıkrada öngörülen süreler, bu durumdaki öğrencilerin öğrenim süre ve planları ile ilgili ülkedeki yurtdışı temsilciliklerden alınacak ayrıntılı bilgiler doğrultusunda Bakanlıkça farklı olarak belirlenebilir. Ancak bu süre, ilgili mevzuatta askerlik ertelemeleri için belirlenen yaş sınırını aşamaz.” hükmüne, “Öğrenim Sürelerinin Uzatılması” başlıklı ek 1 inci maddesinde de “Resmi-burslu öğrencilerin öğrenim süreleri, sağlık, eğitim veya aile durumuna bağlı geçerli bir özre dayalı olmak ve uzatılma talebi istenen öğrenim döneminin başlamasından en az iki ay öncesinde başvurmak kaydıyla azami:

- a) Dil öğreniminde altı aya kadar burslu,
 - b) Lisans öğreniminde bir yıla kadar burslu, bir yıla kadar burssuz,
 - c) Yüksek lisans öğreniminde altı aya kadar burslu, altı aya kadar burssuz,
 - d) Doktora öğreniminde bir yıla kadar burslu, bir yıla kadar burssuz
- statüde yurtdışı temsilcilikleri tarafından Bakanlığa bilgi verilmek kaydıyla uzatılabilir.” hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen hüküm ve açıklamalar çerçevesinde;

- Yurt dışında lisansüstü eğitim amacıyla geçirilen sürelerin memuriyetten sayılmak suretiyle kademe ilerlemesi ve derece yükselmesinde değerlendirilmesini düzenleyen 1416 sayılı Kanunun 21 inci ve geçici 3 üncü maddelerinin özel Kanun hükmü olması sebebiyle mezkur Kanun kapsamında lisansüstü eğitim amacıyla yurtdışına gönderilen ve dönüşünde 2914 sayılı Kanuna tabi bir göreve atanan personel hakkında da uygulanması gerektiği,

Yurt dışında lisansüstü eğitim amacıyla geçirilen sürelerin öğretim elemanlarının kazanılmış hak aylığı ile görev aylığında değerlendirilecek kısmı hususunda ise yüksek lisans ve doktora öğrenimleri için mezkur Yönetmelik uyarınca belirlenen öğrenim süreleri ile bu sürelerin uzatılmasına imkan tanıyan düzenleme çerçevesinde geçirilen sürelerin dikkate alınacağı ancak lisansüstü öğrenim kapsamında bulunmayan esas öğrenim öncesi görülen dil öğrenimine ilişkin sürelerin dikkate alınamayacağı

- Söz konusu personelin emeklilik müktesep derece ve kademesi hususunda ise Sosyal Güvenlik Kurumundan görüş alınmak suretiyle işlem tesis edilmesi gerektiği, mütalaa edilmektedir.